

Sygn. akt V GC 823/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 kwietnia 2015 r.

Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie Wydział V Gospodarczy w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR J. Dams

Protokolant: S. Poborczyk

po rozpoznaniu w dniu 25 marca 2015 r. w Dzierżoniowie na rozprawie sprawy

z powództwa :

J. S.

przeciwko:

(...) Towarzystwu (...) w W.

o zapłatę 6.660 zł

I. zasądza od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 3.375 zł (trzy tysiące trzysta siedemdziesiąt pięć złotych) wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 23 maja 2014 r. do dnia zapłaty

II. oddała powództwo w pozostałym zakresie

III. zasądza od powódki na rzecz strony pozwanej kwotę 238,04 zł tytułem zwrotu kosztów procesu

Sygnatura akt V GC 823/14

UZASADNIENIE

J. S., prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą (...)C. J. S. z/s we W., pozwem złożonym dnia 28 sierpnia 2014r. domagała się od (...) Towarzystwa (...) w W. zapłaty kwoty 6 660 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonym od dnia 23 maja 2014r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu. Uzasadniając roszczenie powódka podała, że K. D. umową z dnia 16 stycznia 2014r. przeniósł na nią swoją wierzytelność względem ubezpieczyciela sprawcy szkody. Cedent, jako poszkodowany w zdarzeniu komunikacyjnym z dnia 15 stycznia 2014r., w którym uszkodzony został jego pojazd marki M. (...) o rej. (...) (...) (szkoda całkowita), zmuszony był nająć samochód zastępczy na okres 33 dni. Powódka, w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej, w dniu 16 stycznia 2014r. wynajęła poszkodowanemu samochód marki R. (...). W dniu 21 lutego 2014r. z tego tytułu powódka wystawiła fakturę VAT nr (...) na kwotę 12 460 zł netto, obejmującą należność za sam najem (33 dni x 350 zł netto = 11 550 zł) oraz za podstawienie auta do klienta (3,5 zł netto x 65 km x 2 = 910 zł). Dysponując umową cesji powódka zwróciła się do strony pozwanej o uregulowanie w/w należności, jednak ostatecznie zapłaciła jej ona kwotę 5 800 zł, uznając za zasadny okres najmu wynoszący 29 dni z jednoczesnym obniżeniem stawki najmu z kwoty 350 zł netto/dzień do kwoty 200 zł netto/dzień. Odmówiła też zapłaty odszkodowania w zakresie kosztów podstawienia pojazdu zastępczego. Powódka wywiodła, że utrata możliwości korzystania z rzeczy wskutek jej zniszczenia stanowi szkodę majątkową. Podała też, że poszkodowany otrzymał odszkodowanie za zniszczenie samochodu dopiero w dniu 14 lutego 2014r., a zatem doliczając 7-dniowy okres na zagospodarowanie pozostałości pojazdu (wg wytycznych (...) Izby (...) we współpracy z (...)) - gdyż dopiero zakup nowego pojazdu stanowi naprawienie szkody - zasadnie mógł on najmować pojazd zastępczy aż do dnia 24

lutego 2014r., podczas gdy faktycznie zrezygnował z najmu już 17 lutego 2014r. Nadto powódka uzasadniała, że pozwana zweryfikowała stawkę najmu do kwoty znacznie niższej niż średnia rynkowa właściwa dla pojazdów klasy K w miejscu zamieszkania poszkodowanego, podczas gdy faktycznie najął on pojazd zastępczy za stawkę nie odbiegającą od cen najmu podobnych pojazdów na lokalnym rynku. Wysokość stosowanej przez powódkę stawki wynikać ma z tego, iż obejmuje ona ubezpieczenie OC/AC i A. oraz brak limitu kilometrów. Zdaniem powódki ubezpieczyciel nie może narzucać żadnych limitów związanych ze stawką najmu, tj. wystarczające jest, aby nie odbiegała ona rażąco od stawek rynkowych. Co do kosztów podstawienia powódka wskazała, iż nastąpiło ono z W. do Z., gdyż poszkodowany nie znalazł na terenie Z. wypożyczalni, która oferowałaby pojazd podobnej klasy, co uszkodzony. Reasumując, żądanie pozwu objęło należność uzupełniającą za najem pojazdu, tj. różnicę pomiędzy wartością netto faktury (poszkodowany jest podatnikiem podatku Vat) w kwocie 12 460 zł a otrzymanym z tego tytułu odszkodowaniem w kwocie 5 800 zł, co daje kwotę 6 660 zł.

W odpowiedzi na pozew złożonej dnia 7 października 2014r. strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda kosztów postępowania. Pozwana uznała co do zasady swoją odpowiedzialność za skutki zdarzenia szkodowego, jednak zarzuciła, że powódka nie sprostала ciężarowi udowodnienia swojej legitymacji do występowania w procesie (bo treść umowy najmu nie pozwala na ustalenie, że zawarto ją skutecznie), poniesienia przez poszkodowanego szkody w zakresie kosztów najmu pojazdu zastępczego (bo poszkodowany nie zapłacił powódce czynszu, więc nie poniósł szkody i w dacie cesji jego wierzytelność jeszcze nie istniała) oraz celowości i niezbędności kosztów najmu (bo na powodzie spoczywał ciężar udowodnienia wymiernego kosztu najmu, tj. rynkowej wysokości czynszu najmu pojazdu zastępczego).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 15 stycznia 2014r. należący do K. D. pojazd marki M. (...) o rej. (...) (...) (pojazd ciężarowy, kombi 4-drzwiowe/5 osobowy) uległ uszkodzeniu na skutek zdarzenia drogowego. Ochrony ubezpieczeniowej sprawcy zdarzenia (OC posiadaczy pojazdów), będącego osobą trzecią, udzielało (...) Towarzystwo (...) w W..

(Dowód: - okoliczności bezsporne

- opinia biegłego sądowego Z. U., k.89)

Poszkodowany zgłosił szkodę stronie pozwanej, a nadto w dniu 16 stycznia 2014r. najął od J. S., prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą (...)C. J. S. z/s we W., pojazd zastępczy marki R. (...) o nr rej. (...) za kwotę czynszu 350 zł netto + Vat za dobę. Poszkodowany uzgodnił także podstawienie pojazdu zastępczego z W. do jego miejsca zamieszkania w Z. (65 km) za wynagrodzeniem w kwocie 3,5 zł netto/km + Vat.

Również w dniu 16 stycznia 2014r. powódka zawarła z K. D. umowę cesji, której przedmiotem było roszczenie poszkodowanego względem strony pozwanej o zapłatę odszkodowania obejmującego koszty najmu pojazdu zastępczego.

Najęty pojazd miał zapewnić poszkodowanemu podobne możliwości funkcjonowania w życiu codziennym, jak przed wypadkiem, tj. umożliwić prowadzenie działalności gospodarczej (dojazd do pracy i zaopatrzenie dużego sklepu wielobranżowego) oraz normalne funkcjonowanie rodziny (wożenie dzieci do/z szkoły i przedszkola, leczenie specjalistyczne syna).

(Dowód: - kontrakt wynajmu auta 16.01.2014r. wraz z OWU, k. 18-19;

- umowa cesji wierzytelności z 16.01.2014, k. 22 akt;

- oświadczenie poszkodowanego, k.17)

Strona pozwana uznała swoją odpowiedzialność za szkodę majątkową poszkodowanego (szkodę całkowitą) i wypłaciła mu z tego tytułu w dniu 14 lutego 2014r. odszkodowanie w kwocie 4 065 zł.

(Dowód: - oświadczenie K. D., k.27;

- potwierdzenie przelewu z 14.02.2014r., k.28)

Poszkodowany zwrócił pojazd zastępczy powódce po 32-dniowym okresie najmu, tj. w dniu 17 lutego 2014r. (został on przez powódkę odebrany z miejsca zamieszkania poszkodowanego). W dniu 21 lutego 2014r., powódka wystawiła fakturę VAT nr (...) na kwotę 15 325,80 zł brutto (czynsz za 33 dni najmu + wynagrodzenie za podstawienie i odbiór pojazdu), płatną w terminie 7 dni.

W tej samej dacie powódka wystąpiła o zapłatę odszkodowania bezpośrednio do strony pozwanej.

(Dowód: - faktura VAT nr (...), k.20;

- wezwanie z dnia 21.02.2014r., k.21)

Powódka uzyskała od strony pozwanej odszkodowanie z tytułu najmu pojazdu zastępczego w kwocie 5 800 zł, obejmujące stawkę 200 zł netto i uznany przez ubezpieczyciela za zasadny okres 29 dni najmu (od 16 stycznia 2014r. do 13 lutego 2014r., kiedy zapłacono pozwanemu odszkodowanie za szkodę całkowitą).

Przyznana wysokość odszkodowania została przekazana na konto bankowe powódki w dniu 30 maja 2014r.

(Dowód: - pismo strony pozwanej z dnia 29.05.2014r., k.25;

- potwierdzenie przelewu z 30.05.2014r., k.26)

Na rynku lokalnym, w bezpośredniej bliskości zamieszkania poszkodowanego (Z.), w tym we W. – stawki wynajmu samochodów ciężarowych klasy (...) lub K kształtują się w przedziale pomiędzy 150 zł netto/doba (dot. okresu długoterminowego od 1 do 2 miesięcy, P. (...) lub C. (...), (...) 3 – 9 osób - Wypożyczalnia (...), Oddział W.) do 350 zł brutto (285 netto)/doba (f. (...) we W.).

(Dowód: - częściowo opinia biegłego sądowego Z. U., k.93-96;

- załącznik do opinii w postaci oferty (...), k.104;

- oferty (...) i (...) a (...) na k.30-31)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie co do kwoty 3 375 zł, stanowiącej dopłatę do stawki najmu w kwocie 285 zł netto (350 zł brutto/dzień) w uznanym przez stronę pozwaną okresie 29 dni oraz zapłatę pełnych kosztów podstawienia pojazdu zastępczego.

Bezsporna w sprawie była okoliczność odpowiedzialności strony pozwanej za skutki szkody komunikacyjnej z dnia 15 stycznia 2014r. Jak wynika z zaoferowanych przez powódkę dowodów, poszkodowany K. D. najął u niej pojazd zastępczy na okres 32 dni (nie zaś 33, jak wyliczono na fakturze – czas najmu liczony był bowiem wg umowy w dobach, wydanie pojazdu nastąpiło 16 stycznia 2014r. o godz. 19.00, a jego oddanie 17 lutego 2014r. o godz. 17.00, k.18-19). W ocenie Sądu umowa najmu została skutecznie zawarta, skoro była zgodnie przez jej strony wykonywana, do czego nie stanowiły przeszkody ewentualne „braki” jej pisemnej treści (pозwana kwestionowała np. brak wykazania umocowania osoby podpisującej umowę w imieniu powódki do jej reprezentowania, brak należytego oznaczenia wynajmującego i in., k.38v.). W dniu zawarcia umowy najmu poszkodowany scedował na powódkę swoją wierzytelność względem pozwanej z tytułu odszkodowania obejmującego koszty najmu pojazdu zastępczego. W przekonaniu Sądu - wbrew zarzutom pozwanej, zgodnie z którymi poszkodowany nie poniósł szkody, gdyż nie zapłacił powódce czynszu i w dacie cesji jego wierzytelność jeszcze nie istniała – pojęcie straty z art.361 § 2 k.c. obejmuje także powstałe, wymagalne, a niezaspokojone przez poszkodowanego zobowiązania na rzecz osoby trzeciej (por. uchwałę

SN z 10.07.2008r., III CZP 62/08). Zresztą – co istotne – w postępowaniu likwidacyjnym pozwana nie kwestionowała ani legitymacji powódki, ani faktu skutecznego nabycia przez nią spornej wierzytelności, skoro wypłaciła jej, jako cesjonariuszowi, odszkodowanie z tytułu najmu zastępczego w kwocie 5 800 zł.

Zasadniczo spornym okazał się w sprawie okres, w którym najem pojazdu zastępczego był uzasadniony podstawą odpowiedzialności pozwanej, sposobem likwidacji szkody (szkoda całkowita) i odpowiadał zasadzie jej minimalizacji – pozwana uznawała ten okres w wymiarze 29 dni zamiast 32 dni (czy też 33 dni, jak wyliczyła błędnie powódka). Nadto spór dotyczył wysokości dobowej stawki najmu – pozwana zarzucała bowiem jej zawyżenie w stosunku do stawek obowiązujących w wypożyczalniach funkcjonujących na rynku lokalnym dla poszkodowanego (okolice Z.). Wreszcie sporna była wysokość kosztów związanych z podstawieniem pojazdu zastępczego, a w istocie kwestia, czy poszkodowany mógł nająć taki pojazd w oddalonym o 65 km W., czy winien poszukiwać bliżej zlokalizowanej wypożyczalni, ewentualnie, czy najmując we W. może domagać się pokrycia przez pozwaną kosztów podstawienia i odbioru pojazdu. W tym miejscu należy jednak odnotować, że pozwana nie zakwestionowała stawki podstawienia samochodu ciężarowego (3,5 zł netto/km), a bynajmniej nie zaoferowała dowodów celem jej podważenia.

Sama zasadność roszczenia do ubezpieczyciela o zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego nie budzi wątpliwości w świetle przyjęcia idei, że utrata możliwości korzystania z rzeczy stanowi szkodę majątkową (tak SN w wyroku z dnia 8 września 2004r., IV CK 672/03). Jeżeli więc poszkodowany poniósł w związku z tym koszty, które były konieczne na najem pojazdu zastępczego, to mieszczą się one w granicach skutków szkodowych podlegających wyrównaniu. Idąc zaś za myślą praktyki można stwierdzić, że wydatki konieczne w tym przedmiocie oznaczać będą czynsz najmu pojazdu zastępczego zasadniczo o podobnej klasie do pojazdu uszkodzonego, ustalony w oparciu o stawki przyjęte na danym rynku lokalnym, przy czym nie chodzi tu o stawki średnie, ale stawki występujące w ogóle na takim rynku.

Należy też podkreślić, że zgodnie z art.6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. W myśl tej reguły powódka powinna udowodnić fakty stanowiące podstawę dochodzonego roszczenia, a pozwana – fakty uzasadniające zarzuty przeciwko roszczeniu powódki, w tym fakty tamujące lub niweczące to roszczenie. Zatem strona powołująca się na zarzut przyczynienia się poszkodowanego do zwiększenia rozmiarów szkody (pозwana) powinna po myśli art.6 k.c. w sposób niewątpliwy i pewny udowodnić okoliczności faktyczne pozwalające na wykazanie in casu jego zasadność (por. wyrok SA w Łodzi z 6.03.2014r., I ACa 1134/13).

Klasa pojazdu zastępczego nie była przedmiotem sporu w niniejszym postępowaniu, tj. pozwana nie kwestionowała, iż pojazdem taki mógł być stanowiący przedmiot najmu R. (...) jako pojazd klasy (...) lub K.

Przeprowadzone w sprawie dowody dały podstawę do dokonania przez Sąd oceny, że żądanie zapłaty odszkodowania według oferowanej przez powódkę stawki najmu (350 zł netto/dobę) było niezasadne, gdyż stawka rynkowa wynosiła maksymalnie 350 zł brutto/dobę, tj. 285 zł netto/dobę. Strona pozwana dokonała weryfikacji tej stawki do kwoty 200 zł netto/dobę. Na poparcie swojego twierdzenia wniosła o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego. Jak wynika z tej opinii, a w szczególności dokonanego przez biegłego wywiadu (choć biegły popełnił omyłkę opisując ofertę nr 4, gdyż wg cennika (...) stawka 350 zł zawiera w sobie podatek Vat, k.94, 104) – który to wywiad potwierdził de facto dane wynikające z cenników konkurencyjnych firm, załączonych do pozwu przez samą powódkę (k.30-31) – stawki najmu na rynku lokalnym (w tym we W.) nie przekraczają kwoty 350 zł brutto/dobę. W zakresie tym odrzucić należy ofertę (...), jako niewymierną i odstającą od realiów rynkowych, gdyż blisko 3-krotnie przewyższającą swoją wysokością wszystkie pozostałe (k.29). Jej wysokość wiąże się z charakterem firmy o międzynarodowym charakterze (lider rynku europejskiego), oferującej swoim klientom ujednolicone zasady i korzystną lokalizację ośrodków, w szczególności z punktu widzenia osób odbywających zagraniczne podróże służbowe oraz turystów. Okoliczności te są faktami notoryjnymi.

Ustalając zatem, iż lokalne stawki rynkowe najmu pojazdów klasy (...) lub K oscylują w granicach 150 zł netto – 285 zł netto, a także mając na uwadze uzasadnienie powódki, zgodnie z którym wysokość zastosowanej przez nią stawki wynikać ma tylko z tego, iż obejmuje ona ubezpieczenie OC/AC i A. oraz brak limitu kilometrów, Sąd przychylił się do oceny zaprezentowanej przez stronę pozwaną w piśmie z dnia 26 marca 2015r., a popartej orzecznictwem

sądowym (np. wyrok SO w Warszawie 5.02.2014r., XXIII Ga 1839/13, wyrok SO w Warszawie 14.02.2014r., XXIII Ga 1916/13). Zgodnie z nią za chybiony należy uznać pogląd, iż każda stawka najmu będzie właściwa dla rozliczenia z ubezpieczycielem, byleby tylko nie była rażąco wygórowana w stosunku do innych obowiązujących na rynku stawek, tj. nie stanowiła wielokrotności stawek średnich bądź wyższych od średnich. O stawce rynkowej można bowiem mówić jedynie wówczas, gdy na rynku faktycznie dokonuje się po niej transakcji, tj. gdy linie popytu i sprzedaży krzyżują się przy określonej jej wysokości. Prawdą jest też, że gdy poszkodowany nie płaci wspomnianej kwoty – gdyż stanowi ona przedmiot automatycznej cesji, towarzyszącej zawarciu umowy najmu – to nie jest zainteresowany jej wysokością i nie występuje linia racjonalnych zachowań nabywcy usługi. Dochodzi więc do zawarcia umowy niejako „niezależnie” od wysokości określonego w niej czynszu, co podważa podstawę uznania go za rynkowy. Zatem cesja (finansowanie długiem), jako dogodna dla poszkodowanego forma zapłaty, choć stanowi niewątpliwie przejaw rywalizacji rynkowej podmiotów o klienta, to jednak nie powinna wpływać na wysokość stosowanych stawek rozliczeniowych (jeżeli mają być one uznane za rynkowe), skoro klient ich z założenia nie ponosi. Te bowiem, podobnie jak w warsztatach naprawczych, winny być co do zasady tożsame przy płatności gotówkowej, jak i bezgotówkowej. Zresztą powódka nie wskazywała w procesie, że stosowanie przez nią podwyższonej stawki najmu (350 zł netto zamiast maksymalnie 350 zł brutto) wynika właśnie z konieczności ponoszenia kosztów związanych z odroczonej (częstokroć znacznie) zapłatą. Uzasadnienie przedstawione w tym zakresie przez powódkę było nieprzekonujące dla Sądu, skoro i inne wypożyczalnie oferują ubezpieczenie pojazdów OC/AC (powódka nie udowodniła, jakie właściwie ubezpieczenie miał wynajęty przez nią pojazd, przy czym poszkodowany na pewno nie skorzystał z opcji ubezp. (...), k.18), a z oświadczenia poszkodowanego nie wynikało, że miał potrzebę korzystania z pojazdu bez limitu kilometrów (k.17).

Mając powyższe na uwadze Sąd doszedł do przekonania, że uzgodnioną pomiędzy powódką a poszkodowanym stawkę najmu w kwocie 350 zł netto/dobę należy obniżyć do kwoty 285 zł netto/dobę (350 zł brutto/dobę), która jest maksymalną stawką oferowaną na rynku przez inne konkurencyjne wypożyczalnie samochodów (dot. klasy pojazdów (...)) bądź K).

Sąd uwzględnił także odszkodowanie obejmujące koszty podstawienia pojazdu zastępczego z W. do Z. i jego odbiór, albowiem pozwana nie udowodniła możliwości najmu takiego pojazdu w bezpośredniej bliskości zamieszkania poszkodowanego w istotnym w sprawie okresie i z możliwością najmu na czas nieokreślony, uzależniony od przebiegu postępowania likwidacyjnego. Przypomnieć należy, że pozwana nie kwestionowała samej stawki podstawienia samochodu ciężarowego (3,5 zł netto/km), a bynajmniej nie zaferowała dowodów celem jej podważenia.

W ocenie Sądu nieuzasadnione było także stanowisko powódki, zgodnie z którym w okolicznościach sprawy kontynuacja najmu pojazdu zastępczego w okresie przekraczającym 29 dni odpowiadała wymogowi celowości, ekonomicznego uzasadnienia i zasadzie minimalizacji szkody. Co do zasady wskazać należy, że w sytuacji szkody całkowitej czasem najmu zastępczego, uzasadnionym doświadczeniem życiowym, jest okres od momentu zniszczenia pojazdu do dnia, kiedy poszkodowany może nabyć analogiczny pojazd. Według strony pozwanej uzasadniony dla refundacji był okres 29 dni, tj. okres do czasu wypłaty odszkodowania przez ubezpieczyciela z tytułu szkody całkowitej (od 16 stycznia 2014r. do 14 lutego 2014r.). W ocenie Sądu nie tylko „przyznany” przez ubezpieczyciela okres najmu zastępczego odpowiada orzecznictwu sądowemu (por. wyrok SN z 8.09.2004r., sygn. IV CK 672/03), ale i powódka nie udowodniła (art.6 k.c.), iż w okolicznościach sprawy cedent nabył nowy pojazd w miejsce uszkodzonego dopiero po dniu 14 lutego 2014r. oraz, że niezwłocznie podjął on czynności w celu takiego zakupu i oczekiwał w tym zakresie jedynie na wypłatę odszkodowania przez stronę pozwaną (odszkodowanie to wyniosło zaledwie kwotę 4 065 zł).

Mając na względzie powyższe rozważania, na podstawie przepisów art.361 k.c. w zw. z art.13 ust.2 ustawy z dnia 22.05.2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, (...) i (...)), powództwo co do kwoty 3 375 zł należało uznać za zasadne, o czym na podstawie przywołanych w treści uzasadnienia przepisów orzeczono, jak w pkt I i II sentencji wyroku z dnia 8 kwietnia 2015r. Odsetki ustawowe zasądzono na podstawie art. 481 k.c. (wezwanie do zapłaty z dnia 21 lutego 2014r., k.21)

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz art.100 k.p.c., jak w pkt III wyroku, przyjmując, że powódka wygrała niniejszy spór w części wynoszącej 51 %, a pozwana w części 49 %. Na koszty

procesu poniesione przez powódkę złożyła się cała opłata stosunkowa od pozwu w kwocie 333 zł i koszty zastępstwa prawnego w kwocie 1 217 zł (na podstawie § 6 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu + opłata skarbową od pełnomocnictwa). Powódka wygrała z ich tytułu kwotę 790,50 zł. Z kolei koszty poniesione przez pozwaną wyniosły 1 217 zł (wynagrodzenie radcy prawnego wg minimalnej stawki wraz z opłatą skarbową) oraz wydatki postępowania w kwocie 882,07 zł (wynagrodzenie biegłego) - wygrała zatem z ich tytułu kwotę 1 028,54 zł. Stąd od powódki zasądzono na rzecz pozwanej kwotę $1\ 028,54\ \text{zł} - 790,50\ \text{zł} = 238,04\ \text{zł}$.